

Asia: VN/35738/2024

Lausuntopyyntö metsätalouden kannustejärjestelmän muuttamista koskevista laki- ja asetuseronnoksista

Kommentit hallituksen esityksen muutosehdotuksista

Yleinen lausuntonne kokeiluhankkeiden tuista

Maanomistajain liitto kannattaa uusia tukimalleja luonnonhoidon ja monimuotoisuuden turvaamiseksi ja erilaisten vaihtoehtojen kokeiluja. Tulosperusteisten tukimuotojen voi nähdä yhtenä askeleena luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä.

Maanomistajain liitto pitää ensiarvoisen tärkeänä tukimuotojen yksinkertaisuutta ja rahoituksen priorisointia metsänhoidon kannalta tärkeimpiin tehtäviin. Esityksen vaarana on hallinnollisen taakan kasvaminen sekä hallinnon että metsänomistajien kannalta.

Liittoa huolestuttaa myös se, että vain yksi kolmesta esitetystä kokeilusta soveltuu Pohjois-Suomeen: lehtipuiden lisääminen ei onnistu pohjoisen luonnonolosuhteiden vuoksi, ja suojavyöhykkeiden kokeilumaakunnat ovat eteläisessä Suomessa.

Pohjoisessa on suuria metsänomistajia (mm. yhteismetsät), joilla olisi hallinnollista kapasiteettia ja osaamista osallistua laajemminkin pilotointiin.

On todennäköistä, että osalla metsänomistajista vähämerkityksisten tukien enimmäismäärä 300 000 euroa tulee täyttymään jo ennen kokeiluhankkeiden vähämerkityksisiä tukia. Tämä saattaa rajoittaa erityisesti isojen metsänomistajien halua osallistua kokeiluun.

Esityksen toimenpänönön liittyy merkittäviä riskejä ainakin metsäkeskuksen tietojärjestelmien rakentamiseen varsinkin, kun pilotointi on suunniteltu hyvin lyhytaikaiseksi.

Muu palautteenne seuraavista asioista

Taimikon ja nuoren metsän hoito (13 §)

Maanomistajain liitto pitää tukea ongelmallisena Pohjois-Suomen osalta, missä luonnonolosuhteiden takia lehtipuita ei kasva usein juuri lainkaan taimikoihin tai nuoriin metsiin.

Liitto esittää, että Pohjois-Suomen osalta lehtipuusto-osuuden tavoitteena tuoreella tai sitä ravinteikkaammalla kankaalla taikka niitä vastaavalla turvemaalla olisi vähintään 25 prosenttia kasvatettavan puuston runkoluvusta ja kuivahkolla tai sitä karummalla kankaalla taikka niitä vastaavalla turvamaalla vähintään 10 prosenttia kasvatettavan puuston runkoluvusta.

Metsätalouden kannalta tuki ei ole motivoiva. Kuten lain perusteluissakin todetaan, Luonnonvarakeskus on arvioinut tulonmenetykset, jos kohteella ylläpidetään 20 tai 30 prosentin lehtipuusekoitus koko metsikön kiertoajan, olevan nettonykyarvojen suhteen suurimmillaan noin 1 200 euroa ja pienimmilläänkin noin 40 euroa.

Suojavyöhykkeen jättäminen (23 b §)

Aleco oy:n tekemän tutkimuksen (Jokihelmisimpukan nykytila ja lajin suojelemiseksi tarvittavat toimet Suomessa, Panu Oulasvirta, 2020) mukaan Varsinais-Suomessa ei ole raakkuesiintymiä toisin kuin perusteluissa väitetään.

Kokeilumaakuntien joukkoon pitäisikin lisätä myös pohjoisen Suomen edustaja, jolloin saataisiin mukaan myös raakkuvesistöjä.

Tulosperusteisuuden mittaaminen on helppoa, koska kyseessä on passiivinen suojeleminen ilman toimenpiteitä. jolloin korvaus voidaan laskea menetety puunmyyntiansion mukaan. Tämä on myös heikkous: metsänomistaja ei saa varsinaista hyötyä työlleen ja siitä seuraavalle puuston lisäkasvulle tai muulle metsätaloudelliselle hyödyille.

Suon ennallistaminen (23 c §)

Tuen myöntämisen edellytykseksi esitetään, että ennallistettavalla suoalueella on ennallistamisasetuksen liitteessä 1 mainittu luontotyyppi, joka ei ole hyvässä tilassa.

Maanomistaja ei tiedä, onko hänen maillaan kyseistä luontotyyppiä, koska paikkatietoja ei ole saatavilla.

Pilotointia varten tarvitaan selkeä määrittely, joilla tukiehdon täyttävät kohteet on mahdollista tunnistaa.

Lehdon luonnonhoito (23 d §)

-

Tarjouskilpailumenettelyn toimivuus (11 a §, 25 a-d §)

-

Hoito- ja kunnossapitovelvoite (40 §)

-

Muut muutokset (lakiehdotus 5 §, 8 §, 10 §, 16 a §, 23 a §, 33 §, 35 §, 46 §)

-

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

Pohjoisen metsänomistajille ei esityksistä juuri ole hyötyä. Tämän takia jää arvokasta tietoa uusista toimintamalleista saamatta ja esimerkiksi raakkuvesistöjen suojavyöhykkeiden korvauksien kehittäminen jää esityksen puitteista pois.

Muut huomiot

Muita huomioita

-

Kommentit valtioneuvoston asetuksen muutosehdotuksista

Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen määrä (8 §)

Voimassa olevaa tukea esitetään laskettavaksi 200 eurosta 180 euroon ja lehtipuuston määrän perusteella maksettavaksi lisäksi esitetään 20 euroa, jolloin tuki yhteensä vastaisi nykyistä taimikon ja nuoren metsän hoidon 200 euroa.

Esitys rankaisee niitä metsänomistajia, joilla ei kasvupaikan tai lähtötilanteen perusteella ole mahdollista korkeampaan lehtipuusuuteen.

Tuen määrä ei kannusta muuttamaan taimikon ja nuoren metsän hoidon toimintamalleja. Esitetty 20 euron lisä hukkuu lisääntyneeseen hallintotaakkaan.

Metsätalouden kannalta tuki ei ole motivoiva. Kuten lain perusteluissakin todetaan, Luonnonvarakeskus on arvioinut tulonmenetykset olevan, jos kohteella ylläpidetään 20 tai 30 prosentin lehtipuusekoitus koko metsikön kiertoajan, suurimmillaan noin 1 200 euroa ja pienimmilläänkin noin 40 euroa.

Työlajin pilotoinnille on varattu aikaa vain vuosi. Tämä on sekä hallinnolle että metsänomistajille aivan liian lyhyt aika.

Kokeiluhankkeiden tukiehdot

Taimikon ja nuoren metsän hoitokäsittelyn jälkeinen lehtipuun osuus (7 a §)

-

Suojavyöhyke (30 b §)

-

Ennallistettava suo (30 d §)

-

Lehdon luonnonhoidon kohde (30 f §)

-

Kokeiluhankkeiden valintaperusteet

Suojavyöhykkeen jättäminen (30 c § ja liite 1)

-

Suon ennallistaminen (30 e § ja liite 2)

-

Lehdon luonnonhoito (30 g § ja liite 3 ja 4)

-

Kokeiluhankkeiden tuloksen saavuttamisen pisteytys

Suon ennallistaminen (30 h § ja liite 5)

-

Lehdon luonnonhoito (30 h § ja liite 6)

-

Asetuksen vaikutukset

Miten arvioitte asetuksen pääasiallisia vaikutuksia (luku 4)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita

-

Kommentit maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muutosehdotuksista

Hakemuksella ilmoitettavat tiedot (2 §, 3 §, 4 §, 5 §, 6 §)

Tukihakemuksessa olisi ilmoitettava ennallistamisasetuksen liitteen 1 mukaiset luontotyypit ja niiden tila. Luontotyyppien ja niiden tilan määrittelylle ei ole selkeitä perusteita eikä kyseisten luontotyyppien sijainti ole maanomistajan saatavissa paikkatiedoista. Näiden tietojen puuttuessa tilan kuvauksen ilmoittaminen on maanomistajalle vaikeaa.

Toteuttamissuunnitelma (7 §, 13 a §, 13 b §)

Vaatus kohteen ennallistamistuloksen ja luonnonhoitotuloksen seurantasuunnitelmasta suon ennallistamisen ja lehdon luonnonhoidon toteuttamissuunnitelma on tarpeeton. Lain perusteluissakaan vaatimusta ei ole käsitelty.

Toteutusilmoituksella ilmoitettavat tiedot (14 §, 15 §, 21 a-d §)

-

Muut huomiot

Muita huomioita

-

Collander Kimmo
Maanomistajain Liitto - Jordägarnas Förbund ry